

Batterier

Batterier finns i många prylar idag. Men vet du att en del av dem är farliga för miljön? De innehåller kvicksilver, kadmium eller bly som är miljöfarliga ämnen.

Var kan du lämna in batterierna?

Varför ska alla batterier, även de ofarliga, lämnas in i batteriholken?

Min sopbok

Hur gör jag med mina batterier? Med glasspaketet?
Med godispåsen?

Sopsortering? Du kan också vara med.

Diskutera i klassen kring de följande frågorna:

Varför ska man sopsortera?

Är soporna bara skräp?

Vad är kretsloppet?

Vad gjorde man för hundra år sedan med sina sopor?

Har vi lika mycket sopor idag som för hundra år sedan?

Farligt avfall – till Återvinningscentralen

Farligt avfall är farligt för din hälsa, för miljön och för djurs hälsa.

Det kan vara allergiframkallande, cancerframkallande, det kan vara giftigt, explosivt eller brandfarligt. Därför ska du absolut inte slänga det i soppåsen utan du måste lämna in det på återvinningscentralen vid Bredviksberget.

Ge exempel på farligt avfall.

Lysrör, glödlampor, lågenergilampor

Varför är de farliga?

Var kan vi lämna in dem?

Återvinningscentralen - Soptippen

Hit kör man grovsopor såsom gamla möbler, cyklar, skidor, restavfall som t ex porslin, krukor, säkringar, olika redskap, farligt avfall, metallskrot, trä, trädgårdsavfall mm.

Soptippen är dock inte längre ett berg där man lägger allt man inte behöver utan det är ett ställe där man samlar saker som ska vidare till återvinningen. Väldigt lite saker läggs på tippen, nästan allt transporteras vidare för att återvinnas.

Restavfall, saker som varken är brännbara eller komposterbara läggs på tippen. Till ex porslin, dricksglas, bestick, krukor säkringar, verktyg läggs på tippen.

OBS! ingen plast, elektronik och inga glödlampor hamnar på soptippen.

Ge exempel på sånt som du har hemma och ska lämnas på soptippen?

Vad tror du att de gör med gamla kylskåp, frysar och mikrovågsugnar på soptippen?

Är sopsortering krånglig?

Sorterade sopor kan man lämna på olika ställen och i olika behållare. Men inte hur som helst. Du behöver veta vad som är vad.

Vet du vilka sopor man ska lämna i de här behållarna eller på dessa platser?

- ▶ den gröna soptunnan
- ▶ den bruna soptunnan
- ▶ återvinningsstationen
- ▶ återvinningscentralen (soptippen)
- ▶ affären
- ▶ batteriholken

Vad gör vi med våra sopor?

Återanvänder
Återvinner
Förbränner
Lägger på soptippen

Diskutera:

Vad är det för skillnad mellan återvinning och återanvändning?

Vad kan återvinnas?

Vad händer med sakerna vi återvinner?

Vad blir det av de sopor vi förbränner?

Energien ur soppåsen återvinns

Sopbilen hämtar soppåsarna

vi lägger i den gröna tunnan och kör dem till Återvinningscentralen vid Bredviksberget. Därifrån transporteras de till förbränningspannan i Boden. Genom förbränning utvinns man energin ur soppåsen i form av värme. Den uppvärmer större delen av Boden centralort. Då soporna ska förbrännas är det viktigt att soppåsen endast innehåller sånt som kan förbrännas.

Kan du ge exempel på saker du kan lägga i den gröna tunnan?

Kan du ge exempel på saker som inte ska läggas i den gröna tunnan?

-

Matrester– dem återvinner vi också

Matresterna återvinns genom en biologisk process som heter kompostering. Därför säger vi att de är komposterbara. De papperspåsar vi lägger i den bruna tunnan transporteras till en komposteringsanläggning i Luleå. De läggs i

en varm hall med mycket syre. Där bryts de ned snabbt med hjälp av mikroorganismer i en kompost. Komposten som är rik på näringsämnen blandas med jord. Det använder vi i blomrabatten i stället för gödsel.

Kan du ge några exempel på komposterbart?

Varför är det bra att kompostera matresterna?

Vilka bryter ner matresterna?

Återanvändning

Det betyder att en sak används flera gånger. En leksak, en tröja eller ett dataspel som du är less på kan någon annan tycka är skojiga. Om man lämnar sina gamla saker på Repris i Öjebyn, eller på Röda korset så kan andra barn använda dem.

Diskutera:

Har du återanvänt en gammal grej någon gång?

Kan gamla kläder eller leksaker vara roliga?

Har du köpt en begagnad bok någon gång?

Återvinning

Det betyder att vi en gång till använder det material som en produkt är gjord av.

Diskutera:

Ge exempel på material som kan återvinnas.

Återvinningsstationen

Alla förpackningar till de produkter vi köper och alla tidningar och reklamblad lämnar vi in på Återvinningsstationen. Materialet från förpackningarna används för att göra antingen nya förpackningar eller andra produkter. De gamla tidningarna blir nya tidningar.

Här står det behållare för förpackningar av:

- ▶ papper och kartong
- ▶ metall
- ▶ hård plast
- ▶ glas
- ▶ tidningar

Plastförpackningar

Kan du ge exempel på plastförpackningar?

Var ska du kasta hårda plastförpackningar?

Var ska du kasta mjuka plastförpackningar?

Varifrån kommer plast?

Vad kan man göra med återvunnen plast?

Metallförpackningar

Kan du ge exempel på metallförpackningar?

Varför ska vi återvinna dem? Finns det för lite järn och aluminium i Sverige?

Hur många gånger kan vi återvinna metall?

Vet du vad man gör av återvunnen metall?

Diskutera:

Finns det någon återvinningsstation i närheten där du bor?

Kan man lämna porslin, dricksglas eller gamla kläder på återvinningsstationen?

Kostar det pengar att lämna in förpackningarna på återvinningsstationen?

Pappersförpackningar och tidningar

Kan du ge exempel på pappersförpackningar?

Vad gör man papper av?

Varför är det bra att återvinna gamla tidningar och pappersförpackningar?

Hur många gånger kan man återvinna papper?

Lägger man tidningar och pappersförpackningar i samma container?

Glasförpackningar

Kan du ge exempel på glasförpackningar?

Vad gör man glas av?

Varför är det bra att återvinna glas?

Hur många gånger kan man återvinna glas?

Varför ska man skilja på färgat och ofärgat glas?
